

Energiebesparing

Vrijwilligers Tom en Nanda Nap (in de oranje shirts) helpen Hamdiah Abdulalam (midden) met energiebesparende maatregelen.

Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

REPORTAGE PILOTPROJECT SOEST

Eerst vertrouwen, dan radiatorfolie

Hoe krijg je beduchte bewoners van een arme wijk zover dat ze tochtstrips monteren, radiatorfolie ophangen en een douchetimer gaan gebruiken? In Soest leren ze het met vallen en opstaan. 'Het is vooral een sociaal vraagstuk.'

Rik Kuiper
Soest

Het is even na tien als het echtpaar Nap de bescheiden flat betreedt. Tom Nap (72) met een flinke gereedschapskist, zijn vrouw Nanda (70) met een emmertje met radiatorfolie, tochtstrips en een waterbesparende douchekop. Ze hebben zich aangemeld als vrijwilligers en voorzien op deze zaterdag vier woningen van energiebesparende materialen.

In de woonkamer van Hamdiah Abdulalam (66), waar op het fornuis koffie met kardemom staat te pruttelen, verschuift het echtpaar direct twee fauteuils om beter bij de radiator te kunnen. Daar lopen ze meteen tegen een probleem aan.

'De helft van de radiator zit ingebouwd', zegt Nanda. 'Daar kunnen we niet bij.'

'Als we hier radiatorfolie willen bevestigen, moet de vensterbank eraf', zegt Tom, die op zijn knieën zit te turen naar de constructie. 'Dat is een veel te grote klus voor ons', zegt Nanda.

Ook andere vrijwilligers lopen vandaag in oranje shirts en met emmertjes vol energiebesparende materialen over de galerij van de flat aan de Varenstraat in Soest. Ze doen mee met het pilotproject Energie in Smitsveen. Dat is vorig jaar door onder meer de gemeente Soest, de woningcorporatie en een welzijnsorganisatie opgezet om bewoners van deze wijk aan een lagere energierekening te helpen. De pro-

vincie Utrecht subsidieert het project met een bedrag van 156 duizend euro.

Eenvoudig is dat niet, bekend projectleider Gerrit Vledder (63), die vandaag onder een partytent tochtstrips en ledlampen aan de klussers uitdeelt. Sterker nog: ze deden in deze wijk, waar het gemiddelde inkomen laag is, aanvankelijk 'alles verkeerd'. Het plan om via informatieavonden en een website mensen ertoe te bewegen hun huis te isoleren, faalde jammerlijk. 'De groep die de hulp het hardst nodig heeft, is het moeilijkst te bereiken.'

Ze besloten het dus anders aan te pakken. Met een bakfiets trokken ze langs alle zestien huurlats in de wijk. Daar gingen ze met circa driehonderd bewoners in gesprek, die allemaal een voucher in de hand gedrukt kregen waarmee ze bij een webshop voor 70 euro aan energiebesparende materialen konden aanschaffen. Maar helaas, vrijwel niemand deed dat.

Wantrouwen

Dat komt onder meer door taalproblemen; in de wijk Smitsveen wonen 71 nationaliteiten. Maar er is ook veel wantrouwen, zegt Zoulikha Seddiki (53), al jaren namens Stichting Balans als sociaal werker actief in de wijk. Ze kent verhalen van mensen die zich aan de deur een ongunstig energiecontract lieten aansmeren. 'Die zijn bang geworden voor mensen die over energie komen praten.'

Daar komt bij dat veel bewoners nauwe-

“ Mensen die zich aan de deur een ongunstig energiecontract hebben laten aansmeren, zijn bang geworden voor mensen die over energie komen praten ”

Zoulikha Seddiki
sociaal werker

lijks rondkomen of in de schulden zitten. 'Energie is dan het laatste waar ze met je over willen praten', zegt Seddiki. 'Ze weten er weinig van en de andere problemen lijken urgenter.' Vaak beseffen ze ook niet hoe eenvoudig het is om energiebesparende maatregelen te nemen.

De strategie moest dus opnieuw op de schop. Vledder zocht contact met vrijwilligersorganisaties, in de hoop klussers te vinden om bij bewoners van Smitsveen tochtstrips en radiatorfolie te monteren en oude lampen te vervangen door ledlampen. Daarvoor was per flat 250 euro subsidie beschikbaar. Ook bewoners van de wijk konden zich melden als klusser.

Ondertussen gingen vrijwilligers de deuren langs en organiseerde Vledder met Stichting Balans feesten met hapjes en spelletjes. Daar konden bewoners niet alleen terecht met hun vragen over de energierekening, maar werden ze ook geholpen met andere problemen. Er waren ook tolken - wijkbewoners die naast Nederlands Arabisch, Turks of een Eritrese taal spreken. 'Dat geeft ook vertrouwen', zegt Vledder. 'Een tolk uit de wijk.'

Ze hoopten daarmee de bewoners beter te leren kennen en ze over te halen hun huis te laten isoleren. En jawel, de bewoners van de Varenstraat gaven zich massaal op. In oktober namen de klussers de eerste 23 woningen onder handen, deze zaterdag komen er 29 bij. Een commerciële partij doet binnenkort elf woningen

waar de vrijwilligers niet aan toekwamen. Daarmee is tweederde van de eerste flat gedaan. Binnenkort volgt de tweede flat.

Voor Vledder is het project een succes, zegt hij. In andere wijken van Soest gaat het lang niet zo hard. En in vergelijkbare wijken elders in het land ook niet. De les? 'Dat de energietransitie niet alleen een energievraagstuk is, maar vooral een sociaal vraagstuk. Je moet het lokaal organiseren, vertrouwen winnen en samenwerken met mensen uit de wijk.'

Douchetimer

Na anderhalf uur zijn Tom en Nanda Nap klaar. Ze konden het radiatorfolie niet ophangen, maar hebben wel radiatorventilatoren, tochtstrips en een waterbesparende douchekop gemonteerd. Hamdiah Abdulalam, die oorspronkelijk uit Palestina komt en vier jaar in Nederland woont, stond er goedkeurend bij te knikken.

Zoulikha Seddiki, meegekomen als tolk, legt haar uit hoe de douchetimer werkt. Die waarschuwt na vijf minuten dat ze wel lang genoeg heeft gedoucht. Abdulalam glimlacht. 'Ik heb alleen voor mijn haar al vijf minuten nodig', zegt ze. 'Maar als mijn zoon langskomt, zal ik zeggen dat hij op de tijd moet letten.'

Even later, als Tom en Nanda hun spullen bij elkaar gescharreld hebben, kruist Abdulalam haar armen voor haar borst. Ze knikt naar het echtpaar. 'Dankjewel', zegt ze. 'En welkom.'